

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ “ФІНАНСОВІ ВКЛАДЕННЯ” ТА “ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ”

На сьогодні, інвестиції є одним з найважливіших чинників, що сприяють економічному розвитку країни, особливо в умовах економічної нестабільності. Вони зазвичай, є дуже бажаними для країни, оскільки збільшують капітал і можуть сприяти виготовленню конкурентоспроможних товарів не лише для внутрішніх ринків, а й для експорту, а також допомагати у виготовленні товарів, які до цього лише імпортувалися в країну. Інвестиції є одним з найважливіших чинників економічного зростання підприємства, є джерелом для придбання основних фондів, формування обігових фондів. Саме фінансові інвестиції характеризуються здатністю акумулювати найбільші за обсягами ресурси, які під впливом ринкових механізмів розподіляються між підприємствами, що їх потребують.

Сутність фінансових вкладень та фінансових інвестицій, джерела їх походження вже протягом багатьох століть досліджуються вченими-економістами, проте і на сьогодні це питання є досить дискусійним та невирішеним. Разом із цим, інвестиції можна вважати однією з найскладніших категорій ринкової економіки. Тому дослідження теоретичних основ сутності інвестицій набуває першочергового значення.

Проте, для того, щоб розпочати дослідження сутності фінансових інвестицій необхідно розібратися чи є різниця між поняттям “фінансові вкладення” та “фінансові інвестиції” чи все ж таки це ідентичні поняття. Нами було проаналізовано довідкову літературу та виявлено такі визначення даних понять: “Фінансові інвестиції – це вклади в фінансові інструменти, тобто вклади в акції, облигації, інші цінні папери, банківські депозити”; “Фінансові інвестиції – це вкладення в цінні папери (акції, облигації, векселі тощо), випущені державою приватними компаніями, що розміщені на депозитних рахунках банків та інших фінансових установах”. Щодо фінансових вкладень, то “...це кошти, вкладені підприємством у цінні папери чи капітал інших підприємств”; “...це інвестиції в цінні папери, статутні капітали, витрати на придбання державних цінних паперів, надані позики”; “...це інвестиції організації в державні цінні папери, облигації та інші цінні папери інших організацій, в статутні капітали інших організацій, а також надання позик іншим організаціям”. Отже, як бачимо з наведених визначень “фінансові інвестиції – це вкладення в цінні папери...”, а “фінансові вкладення – це інвестиції в цінні папери...”, тобто можна сказати, що дані поняття є ідентичними, синонімами.

Проте, окрім визначень фінансових інвестицій, нами було розглянуто склад фінансових інвестицій та фінансових вкладень та виявлено, що до складу фінансових інвестицій належать: державні цінні папери, цінні папери інших організацій в т. ч. облигації, векселі, вкладення в статутні капітали інших організацій, надані іншим організаціям позики, депозитні вклади в кредитних організаціях; до складу фінансових вкладень: внески в статутний капітал іншого підприємства, придбані на біржовому ринку цінні папери, деривативи тощо. Як бачимо, складові фінансових інвестицій та фінансових вкладень особливо нічим не відрізняються, тому, в процесі дослідження вважаємо за доцільне використання понять фінансові інвестиції та фінансові вкладення, які, на нашу думку, є ідентичними.

Згідно з П(с)БО 2 “Баланс”, фінансові інвестиції – це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора. Згідно з пп. 14.1.81 Податкового кодексу України, фінансові інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів.

В бухгалтерському та податковому обліку визначення терміна “фінансові інвестиції” різні за формою, але ідентичні за економічним змістом, хоча мета даних обліків різна. Так мета бухгалтерського обліку – подання достовірної, неупередженої та повної інформації про фінансові інвестиції користувачам фінансової звітності, мета податкового обліку – визначення оподатковуваного прибутку підприємств.

В економічній літературі визначення категорії інвестицій є досить різноманітним. В результаті проведеного дослідження було б доцільно виділити три основних підходи, які найчастіше зустрічаються при дослідженні сутності “фінансові інвестиції”. Як правило, виділяють підходи з правової, економічної та облікової точки зору (рис. 1).

Рис. 1. Підходи до трактування сутності “фінансові інвестиції”, “фінансові вкладення”

Згідно з обліковим підходом, фінансові інвестиції – це активи, що вкладаються в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід);

Згідно з економічним підходом, фінансові інвестиції – це сукупність витрат на капітал, що здатні приносити своєму власнику дохід у майбутньому;

Згідно з правовим підходом, фінансові інвестиції – це господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів.

Визначення єдиного підходу до трактування сутності фінансових інвестицій сприятиме правильному розумінню даного об’єкта обліку та правильній постановці обліку операцій з фінансовими інвестиціями на підприємстві. Результати дослідження природи фінансових інвестицій різними авторами дають змогу розмежувати економічне і облікове значення цього поняття.

Поняття “фінансові інвестиції” надзвичайно складне та багатоаспектне, тому серед науковців немає єдиної думки щодо розуміння його природи. Така неточність визначення “фінансових інвестицій” сприяє хибному розумінні їх сутності. В ході дослідження нами було проведено аналіз підходів економістів щодо розуміння сутності фінансових інвестицій. На основі аналізу праць вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів ми дійшли висновку, що фінансові інвестиції – це фінансові активи, що виражаються у формі вкладень у фінансові інструменти, та в результаті утримання яких створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Дане визначення, на нашу думку, є найбільш вагомим, тому що воно лаконічне, достатньо розширене, дає можливість точно зрозуміти сутність досліджуваного об’єкта обліку.